

Splošne vesti.

— **Umrli je v celjski bolnici tov. Vladimír Požar**, šolski upravitelj v Radečah pri Zidanem mostu. Pokojnik je bil član ožjega sveta poverjenstva UJU — Ljubljana, v lo- gaškem okraju je bil predsednik tamošnjega učiteljskega društva. V stanovski organizaciji se je udeleževal z vso vnemo ter je po- segal aktivno v delo. Bil je dober tovariš in se je vedno zavzemal za pravično stvar. Tudi kot šolnik je bil mož na svojem mestu. Za- pušča ženo in pet otrok. Preostalih iskreno sožalje!

— **Šolski vrt in naturalno stanovanje.** Na stavljeno vprašanje odgovarjamo: Šolski vrt je učilo in ga mora obdelovati šolski upravitelj kot takega za prirodoznanjski pouk. Ako sam tega ne more, ali ne more, se mora poveriti upravi vrta kakemu drugemu učitelju na šoli. Glej zadevne odloke šolskih oblasti! Glede drugih zemljišč je vprašanje, kake pravice ima do njih šolski upravitelj. Ako so njemu dodeljene v užitek po kaki ustanovi, lahko poljubno razpolaga z njimi. Ako so pa last krajnjega šolskega odbora, določa ta način užitka. Stanovanje šolskega upravitelja je določeno po zakonu upravitelju in ga mora le-ta uživati. Ako se kako drugače dogovori s krajevnim šolskim odborom, bi bilo mogoče, da ga uživa kdo drugi. Nastane pa vprašanje, ali ima ostalo učiteljsko stanovanje v naravi. Ako ne bi prišlo to v prvi vrsti v poštev, ker ima po zakonu pravico do natu- ralnega stanovanja.

— **»Bolgarske učiteljice«.** V zadnjem »Učit. Tovaršu« poroča tovariš — žica o bol- garskem učiteljsstvu. Pozornost je vzbudil zlasti odstavek o učiteljicah, ki vsebuje sle- deče stavke: »Domisljivosti in nekakega do- minantnega položaja nad kolegi ne pozna- jo (namreč bolgarske učiteljice). Vse se prav lahko poroče in zato med njimi ni najti sta- rih samskih učiteljic.« — Ker sem imela pri- ložnost, to opazko tovariša — žice — že prej enkrat čitati (in slišati), si ne morem misliti, da bi bila brez namena. Imam vtis — in z menoj tudi druge tovarišice — kot da se ne- ke nahaajo učiteljice, ki so »domisljive« in ki »hočejo imeti nekaj dominanten položaj nad kolegi«. Tovariš, ali poznate kje kakšno tako deželo na svetu, kjer bi se to godilo? Pa menda ne mislite celo na naše razmere pri tem? Potem pa, prijatelji, ne hodite na Bolgarsko proučevati tamkajšnje razmere, ampak pogledajte se raje v naše doma in v mentaliteto naše učiteljice. Pa boste kmalu videli, da so naše učiteljice še manj domi- sljive in da zavzemajo še veliko manj domi- nantno stališče napram svojim kolegom. Opazka o domisljivosti je sploh nesvarna. Domisljivost je duševna lastnost posamez- nika in se nikakor ne more aplicirati na go- tov stan ali del stanu. Posamezni domisljivi- ci se pa najdejo v vseh stanovih in je gotovo tudi med bolgarskimi učiteljicami katera vmes, kakor povsod. Da pa bolgarske učite- ljice niso domisljive verjamem, saj so povsod učiteljice preskromne in prepričane sem, da bi slovenska učiteljica imela večji ugled in boljše stališče v javnosti, če bi bila manj skromna. Često se poudarja, da je šolstvo v Sloveniji na visoki stopnji; ker je od vsega učiteljsstva 2/3 učiteljice, je to gotovo v veliki meri njihova zasluga. Da ne skušajo zavzeti »nekak dominanten položaj« nad kolegi, pri- ča dejstvo, da ne zavzemajo niti v organizaci- ciji, niti po družinski nobenega vodilnega me- sta. Pisec navaja tudi kot nekako posebno prednost bolgarskih učiteljic, da »med njimi ni najti starih samskih učiteljic«. Take staro- kopitne izjave in opazke so mogoče samo še pri nas. Vsi vemo, da je v sedmih državah, kjer je kultura na višku, med najbolj izobra- ženimi ženami zelo mnogo takih, ki se niti nočejo poročiti in posvečajo celo svojo osebo poklicnemu in javnemu delu. Tudi vse pro- svetno delo med našimi ženami je povečini plod »starejših samskih učiteljic«. Kajti mlajše romajo iz kraja in se ne mo- rejo tako hitro živeti v nove razmere, poro- čene pa so že itak povečini preveč vprežene od svoje trojne dolžnosti. Kar se tiče enako- pravnosti je sicer res, da so učiteljice služ- beno enakopravne s kolegi, vendar pa tudi tam žene nimajo enakih državljskih pravi- vic kot moški in se morajo boriti za vsako postojanko, prav kakor so se morale boriti drugod, ali pa še bolj. Med prvoboriteljicami za enakopravnost zavzemajo prvo mesto učite- ljice in g. Ivanova, voditeljica ženskega gi- banja na B. je tudi učiteljica. Ves razvoj gre isto pot kakor pri nas, samo, da imajo tam žene morda nekoliko več možnosti razmaha, vsled česar imajo nedvomno tudi veliko bolj »dominanten položaj« kot pri nas. — **Angela Vode.**

— **Učiteljskim društvom, ki niso vplačala članarine.** S to številko »Učit. Tovarša« ustavimo dostavljanje stanovskih listov vsem onim, v zadnjem »Učit. Tovaršu« navedenim društvom, ki kljub večkratnim opominom niso izpolnili svojih obveznosti napram glav- ni blagajni. Stanovski listi se bodo tudi na- dalje tiskali v isti nakladi, kakor doslej in bodo za ona društva, ki teh ne bodo preje- mala, deponirani pri UJU, pov. Ljubljana toliko časa, da dotična društva uredijo svoje zadeve. — Dalje prosimo za nakazilo prispevka 5 Din za Đački dom v Beogradu, katerega termin je določen do 15. marca t. l. Vsako nakazilo naj bo označeno s kratkim pojasnilom. — **Poverjenstvo UJU Ljubljana.**

— **P. n. uredništvo!** Blagovolite, prosim, obelodaniti imena vseh nagajencev referata o štednji potom poštne hranilnice. Svoje- časno je prineslo dnevno časopisje imena letnih nagajencev, dočim jih mora biti po zadevnem pravilniku 20. — Naš tisk pa ni

obelodanil nič! — **Odgovor:** Poštna direkcija, odnosno direkcija poštne hranilnice nam ni poslala zadevne objave, zato svetujemo in- teresiranim, da se obrnejo na njo.

— **Oklic!** »Društvo učiteljic v Ljubljani« vabi vse tovarišice k sodelovanju pri sestavi novega učnega načrta za ženska ročna dela na osnovnih šolah, ker nam je isti sili po- treben. Prosimo tudi, da podajo tovarišice svoje misli k izpopolnitvi praktičnega učnega načrta za ženska ročna dela na učiteljsku. Učiteljica z idejo naj pove, kaj bi bilo še potrebno, da se nauče kandidatkinje in česar se manjka učiteljici pri znanju tega pred- meta, rti odborovi seji dne 8. marca t. l. se je izvolil poseben odbor, ki namerava na pod- lagi vpostanih predlogov sestaviti podroben učni naert, kakršen bi bil potreben za dana- šnje čase. Predloge prosimo do 24. marca 1931. Pri že omenjeni javni odborovi seji je bila udeležba tovarišice vsa častna; poleg tega so se odzvale vabiti tudi kandidatkinje 3. letnika. Na programu je bilo tudi predavanje tovari- šice Doğanove o temi: Kulturna duševnost učiteljice kot vir njenega dela in življenja. — O referatu, ki je bil prvotno, se bo raz- pravljalo na prihodnjem sestanku. — **A. Cel- narjeva, tajnica.**

— **Občni zbor društva meščanskošolske- ga učiteljsstva v Celju.** V ponedeljek dne 9. marca 1931. se je vršil redni letni občni zbor društva učiteljev meščanskih šol v Dravski banovini, v poslopiju meščanske šole v Celju z naslednjim dnevnim redom: 1. Po- ročilo društvenih funkcionarjev. 2. Volitve novega odbora. 3. Slučajnosti. Na predlog predsednika ravnatelja Humeka se je odpo- slala Nj. Vel. kralju vdanostna brzojavka, Nato je podal predsednik svoje in tajniško poročilo od zadnjega zborovanja do danes. Poročilo je bilo izčrpno in zborovalci so ga odobravajoč z zadovoljstvom vzeli na zna- nje. Društveni tajnik Rudež je v vnešenih besedah na kratko orisal desetletno zaslužno delovanje predsednika Humeka, kateremu je v imenu društva poklonil za spomin krasno zato uro. Zborovalci so pa predsedniku na- vdušeno aplavdirali tako, da se jih je komaj pomerilo. Predsednik se je ginjen zahvalil za dar in pozornost. Blagajničarka Čretnikova je podala zadovoljivo blagajnično poročilo, ki se je vzelo na znanje; a tov. Kalinova je pa v imenu preglednikov računov predlagala, da se blagajničarki, kakor tudi celemu odboru, da absolutorij. Dosedanji predsednik Hu- mek se je za predsedstvo lepo zahvalil. Zato je bil občni zbor prisiljen izvoliti nov odbor, v katerega so bili izvoljeni: za predsednika Rupnik iz Šiške, za podpredsednika Fakin iz Viča, za tajnika Fajdiga iz Ljubljane, in za blagajničarko pa Čretnikova iz Šiške. V odbor so bili izvoljeni: Rudež iz Trbovelj, Rismal iz Slov. Bistrice, Osterc, Mlinaričeva in Klopčičeva, vsi iz Maribora, in Gaspari iz Rakeka. Namestniki tih so: Šterbenk, Čilen- sek, Vutkovič in Vončina. Preglednika raču- nov sta Kalinova in Roma. Za Zvezinega delegata je bil izvoljen Fakin. Nato so se izvolili še delegati za beograjski kongres: Kveder, Šegula, Rudež, Šterbenk in Jugova. V svrhu nadaljnjega izobraževanja in spo- znavanja naše lepe domovine se je sklenilo, naprositi prometno ministrstvo za enkratno brezplačno vožnjo onega učitelja(ice), ki si želi ogledati najvažnejše kraje naše države. Razen tega se je pri slučajnostih sprejelo še več dobrih predlogov. — **F. A.**

— **Učiteljska gospodarska poslovalnica** je ta teden pričela nakazovati obljubljene odstotke v izmeri, kakor je to določila seja upravnega odbora in nadzorstva in kakor je svetoval širji sosvet dne 2. februarja. Komur ni kaj jasno, naj se obrne na predsednika svojega društva. Ako pa tam ne dobi zadost- nega pojasnila, pa na UGP v Mariboru.

— **NOVA TISKOVINA ZA ŠOLSKE UPRAVITELJE.** Mesečni izpremembeni iz- kaz učiteljskega na šolah. V zmislu zadnjega odloka ministrstva prosvete O. N. br. 8561-2 II. 1931 in kr. banske uprave IV. No. 3275 od 12. februarja 1931. je to tiskovino založila Učiteljska tiskarna. Obenem je tudi primerna za negativno poročilo. Naroča se v Učitelj- ski knjigarni v Ljubljani.

— **Tovarišica Anka Vomerjeva — umrla.** V soboto je umrla naša tovarišica Anka Vo- merjeva v Gradcu, kamor je šla iskat posled- nje rešitve svoji zavrtni bolezni. Njena ne- nadna smrt je pretrpela zlasti učiteljske kro- ge. Zakaj bila je zavedna in vzorna učiteljica, skrbna mati svojim trem nedoraslim otrokom in ljubeča soproga našemu tovarišu Ivanu. Pred nekaj leti je šla zaradi vrtnne bolezni v pokoj in sedaj ji je podlegla stara komaj 50 let. Zaradi svoje značajnosti in ljudomi- losti je bila silno priljubljena in visoko čiš- blana ne samo v učiteljskih, ampak tudi v izvenučiteljskih krogih. Bodi ji ohranjen med nami svetel spomin, preostalih pa naše iskreno sožalje!

— **† Valentin Brenc.** V nedeljo so po- ložili v Mariboru k večnemu počitku upoko- jenega nadučitelja in častnega občana velenj- skega Valentina Brenceta, ki je preminul v 64. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

— **Obvestilo litijškemu učiteljsstvu.** Tov. blagajnik Dr. Rostohar je odšel na daljši bolezenski dopust ter je prevzela za to dobo tudi blagajniške posle tov. Z. Vrščajeva v Zagorju. — Vsa upraviteljsstva se naprošajo, da oskrbe res primerne slike šolskih poslopij v predpisani obliki, ker se drugih oblik ne more uvrstiti. Kjer dela slikanje težave, naj se morda obrnejo na kakkega tovariša-ama- terja, ki jim gotovo pomore do cenene slike. Po enorazrednicah naj se vzame na sliko

eventualno otroke, kar so nekateri tudi že storili. Pohitite s slikami, čas beži! — **Taj- nica.**

— **Učiteljski dom v Mariboru** opozarja svoje članstvo na redni občni zbor, kateri se bo vršil v četrtek 19. t. m. ob 10. uri v deški meščanski šoli v Mariboru. Važnosti učiteljs- kih domov, upamo, ni potrebno še posebej poudarjati. Učiteljski dom v Mariboru si je postavil razmeroma v kratki dobi že trden temelj. Dolžnost nas vseh je, da ga čimprej zgradimo do strehe. Zato bi bilo umestno, da so na občnem zboru zastopana vsa učiteljska društva bivše mariborske oblasti in sodelujejo s svojimi predlogi. Katero dru- štvo pa nikakor ne more poslati svojega zas- topnika, naj pa pošlje svoje predloge in na- svete pravočasno predsedniku. — V delu in žrtvah za druge ne pozabljamo lastnega stanu!

— **Namesto drobne cvetke na sveži grob umrle tovarišice Anke Vomerjeve** je daroval 30 Din Učit. domu v Mariboru tov. A. H. Kdo bo še izmed mnogih njenih tovarišic, prijateljev in znancev na ta način počastil spomin vzgledne pokojnice?

— **† Tov. Anico Kotnikovo, učiteljico pri Sv. Urbanu** smo v torek 24. februarja spremili na njen zadnji poti v Mariboru. — Po dolgotrajni zavrtni bolezni se je morala v cvetu svoje mladosti — saj je bila komaj 24 let stara — ločiti od svojih dobrih star- šev, edine sestre in nas tovarišev, ki smo jo imeli vsi prav radi. — Njeno prvo službeno mesto je bil Sv. Urban sredi solnčnih Slov- goric, kamor je prišla polna idealov mladega človeka-učitelja. In tu jo je zgrabila bolezen, katero je sprva premagovala vkljub naporni službi, pozneje pa je morala v zdravilišče. A vse zdravljenje ni nič pomagalo. Zadnje me- sece je rapidno hiral in v nedeljo 22. febru- arja se je poslovila za vedno. Na zadnji poti jo je spremljala množica ljudi, ki so poka- zali, kako radi so jo vsi imeli. V imenu sta- rovske tovarišice so jo poslovili od nje tov. M. Majcen in menda ga ni bilo očesa, ki se ni solzilo ob njegovih ganljivih besedah. — Učiteljici in ljubeznivi tovarišici bodi ohran- njen blag spomin! — **St. H.**

— **Zakon o narodnih šolah mora imeti vsaka učiteljica in vsak učitelj, ker mora poznati nove predpise, po katerih se mora ravnati. Rabite ga dnevno in ga morate imeti vedno pri roki. Učiteljska ti- skarna je znižala svoji izdaji ceno na Din 15. Ta izdaja vsebuje tudi zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije ter vse potrebne določbe iz zakona o učiteljskih in srednjih šolah. Ako še nimate zakona, naročite ga takoj po dopisnici pri Učiteljski knjigarni v Ljubljani, dokler je še kaj zaloga.**

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKI ZDRAVILSKI DOM V RO- GASKI SLATINI,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

VABILO

na XII. redni občni zbor »Učiteljskega zdravi- liškega doma v Rogški Slatini, r. /z. z. o. z., ki se bo vršil v sredo dne 25. marca 1931. ob 9. uri v poslopiju mestne deške osnovne šole v Celju:

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika o poslovanju v letu 1930.
2. Računski zaključek za leto 1930. in odobrenje letnega računa.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev načelnstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob do- ločeni uri, se vrši eno uro pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu zastop- panih združnikov.

Dol pri Hrašniku, dne 4. marca 1931.

Za načelstvo:

Anton Gnus. — Vitko Jurko.

Osebne zadeve.

— **i Stalnost v državni službi je priznana:** Primožič Ivanu, učitelju v Koprivniku.

— **i Napredovali so v II./3. skupino:** Puhr Drago, strokovni učitelj v Zgornji Šiški z 10%, Pos. v II./4. skupino: Pogačnik Štefka, učiteljica v Krašnji, Bezeljak Marija, učite- ljica na Uncu.

Stanovska organizacija UJU

Iz društev:

Vabila:

— **LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo v soboto 21. marca v Ljubljani v beli dvorani »Uniona«. Na dnevnem redu je poleg društvenih zadev predavanje g. Frana Finžgarja. Tema: »Na katere duhovne osnove gradimo v narodu vzgojo in prosveto?« Za radi aktualnega predavanja g. Finžgarja, ka- kor tudi zaradi važnih internih zadev dru- štva prosimo polnoštevilne udeležbe. Začetek ob 9. uri. Prosimo pa vse člane, da upošte- vajo točnost.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KO- ČEVSKI OKRAJ** bo zborovalo dne 21. marca 1931. ob 11. uri v osnovni šoli v Kočevju. Po- leg društvenih poročil je na dnevnem redu pedagoško predavanje in poročilo odposlani- ca UGP. — Udeležba obvezna.

Udruženje jugoslovenskega učiteljsva

— **poverjenstvo Ljubljana** javlja, da je umrl dne 10. marca 1931. v celjski bolnici iskren tovariš in zaveden stanovski delavec, gospod

Vladimir Požar,

član ožjega sveta in šolski upravitelj v Radečah pri Zidanem mostu.

Pogreb blagega pokojnika se je vršil dne 12. marca 1931. v Radečah.

Vnetemu in zavednemu tovarišu ohrani- mo časten spomin.

Poverjenstvo UJU v Ljubljani.